
VILAFRANCA - VILANOVA - BORGO FRANCO

Autor:

Data de publicació: 05-03-2017

Per Vilafranca s'entén la condició jurídica [1] d'una comunitat medieval lliure de deures [2] o amb privilegis fiscals, realitzant alternativament serveis militars.[3] Exemples en són Borgo Agnello (Novara) a principis del segle XIII, Serravalle Sesia (1255),[4] Paganico (Grosseto, també anomenat "Borgo Franco" per raó d'aquestes exempcions),[5] Castelfranco Veneto (Treviso) el 1199 [2], Soncino (1118), un dels més antics,[6] Robecco d'Oglio (Cremona) el 1185,[7] Trino (Vercelli),[8], Vila d'Adda (Bèrgam) el 1193.[9]

Per Vilafranca s'entén la condició jurídica [1] d'una comunitat medieval lliure de deures [2] o amb privilegis fiscals, realitzant alternativament serveis militars.[3] Exemples en són Borgo Agnello (Novara) a principis del segle XIII, Serravalle Sesia (1255),[4] Paganico (Grosseto, també anomenat "Borgo Franco" per raó d'aquestes exempcions),[5] Castelfranco Veneto (Treviso) el 1199 [2], Soncino (1118), un dels més antics,[6] Robecco d'Oglio (Cremona) el 1185,[7] Trino (Vercelli),[8], Vila d'Adda (Bèrgam) el 1193.[9]

Villafranca vs Vilanova

Les vilafranca o vilanova van ser nous nuclis de població que van sorgir durant l' Edat Mitjana, especialment entre els segles XII i XIV la Península Ibèrica, a Itàlia, França i Alemanya. El fenomen va assumir característiques particulars al centre-nord d'Itàlia, caracteritzat per ciutadans comuns.[10]

Aquests nous assentaments no van sorgir espontàniament, sinó que sempre van ser conseqüència de la iniciativa dels senyors territorials o, en la majoria dels casos, dels ciutadans comuns que van procedir a la fundació d'una vilafranca o vilanova per estendre'n el control sobre el territori i augmentar-ne els ingressos. . En la majoria dels casos, el motiu principal de la nova fundació era de caràcter polític, però també hi podien intervenir motius militars o econòmics relacionats amb el control territorial. Les noves fundacions no sempre van tenir èxit. Durant l'Edat Mitjana hi va haver casos de fallida que es poden atribuir a diverses raons entre elles: manca de compromís i planificació per part de les institucions; manca de cohesió entre els habitants de la nova comunitat. El fundador del nou assentament animava, o de vegades obligava, els camperols a establir-se en els nous assentaments atorgant-los una tributació menys pesada o fins i tot l'exempció d'impostos per un cert període de temps, d'aquí el nom vilafranca [11] .

Tot i que no es poden produir models únics per a aquestes noves fundacions, els arqueòlegs han trobat algunes característiques recurrents en aquests nous assentaments. Són assentaments planificats, sovint inspirats en la ciutat mare, amb planta ortogonal i generalment defensats per una muralla; la trama interna, força regular, té una plaça central, al voltant de la qual es desenvolupen els principals edificis (com l'ajuntament i l'església) i habitatges, construïts en fileres i en lots preestablerts en el moment de la planificació.[12]

Aquests pobles normalment estaven formats per no més de 200 cases i moltes d'elles van desaparèixer amb la crisi agrària del segle XIV .

Topònims equivalents

Topònims equivalents de Vilafranca en altres idiomes són: villafranca (italià), villefranche (francès), vilafranca (portuguès), villafranca (castellà), Freistadt, Freiburg/Friburgo, Fristrup, Freyburg (alemany).

Topònims equivalents de Vilanova en altres idiomes són: villanuova (italià), villeneuve (francès), vilanova (portuguès), villanueva (castellà), Freistadt, Freiburg/Friburgo, Fristrup, Freyburg (alemany)

Referències

sbi.nordovest.bg.it

issuu.com

parchilagomaggiore.it

archeovercelli.it

«Civitella Paganico: cosa fare, cosa vedere e dove dormire» (en italià). Toscana, 06-09-2021. [Consulta: 20 juny 2023]. groane.it

«portale di risorse storiche e archivistiche» (en italià). Lombardia Storica, 12-05-2006. Arxivat de l'original el 2007-12-01. [Consulta: 20 juny 2023].

«Panero_Villenove». storia.unifi.it/, 05-12-2001. Arxivat de l'original el 2006-05-14. [Consulta: 20 juny 2023].

«Pro Loco - Villa D'Adda». prolocovilladadda.it, 05-12-2001. Arxivat de l'original el 2006-05-14. [Consulta: 20 juny 2023].

Termine derivante dalla parola latina villa nova che significa terra nuova

Per questo motivo vengono chiamate anche "ville franche"

parchilagomaggiore.it

Bibliografia

P. Grillo, Borghi franchi e lotte di fazione: tre fondazioni vercellesi negli anni 1269-1270, a «Studi Storici», any 42, no. 2, 2001, pp. 397-411.

P. Guglielmotti, Villenove e borghi franchi: esperienze di ricerca e problemi di metodo, a «Archivio Storico Italiano», vol. 166, no. 1 (615), 2008, pp. 79-96.

R. Rao, La proprietà allodiale civica dei borghi nuovi vercellesi (prima metà del XIII secolo), a «Studi Storici», any 42, no. 2, 2001, pp. 373-395.

Villaggi scomparsi e borghi nuovi nel Piemonte medievale, a cura de R. Comba, R.Rao, "Società per gli studi storici, archeologici e artistici della provincia di Cuneo", Cuneo 2011.

Enllaços externs

Villefranche a la biblioteca virtual de la Biblioteca Nacional de França.